

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 15 кр. від стрічки.

Пос. Праде

яко кандидат на I. віцепрезидента австрійського парламенту

В падолисті 1898 і в січні 1899 р. держав націонал Праде в «австрійським» парламенті дві річи, в котрих, здає ся, дуже докладно виявив свою душу. Він сказав:

Рівноправність є одною з найпоганійших фраз, що вже багато лиха нанесла на Австрію.

Цісар є передовсім німецьким князем, ми німецьким народом. Австрія мусить нам дати повну поруку, що німецький нарід буде в ній свобідно розвивати ся, инакше притягне нас до себе великий німецький магнет.

В вірности для нашого німецького князя (Fuersten) не можемо ми (Німці) іти так далеко, щоби признати єму право, насильною рукою вдерти ся в святиню нашої національної душі.

Австрія може успівати лише під проводом німецького народа (Führung der Deutschen). Тоді ручимо за істнованє тридержавного союза.

Вся область від Балтику по Адрию мусить лишити ся в руках німецьких. Инакший розвій Австрії значить упадок Австрії.

Австрія мусить прилягти до Німеччини і на господарско-всесвітнім поли. Австрія не сьміє вести окремої кольоніальної політики. До сего управнені лише 4 держави: Німеччина, Росія, Англія і Америка.

Колишня ліберально-німецька партия зрадила свій власний нарід. Она занадто узгляднювала другі не-німецькі народи Австрії. Она могла удержати при собі верховодство Німців в Австрії. Она могла здавити (knebeln) не-німецькі народи. На жаль — ліберальна партия сего не зробила.

Все нещастє упало на Австрію від польских шляхтичів і чеських фєвдалів. Ми хочемо знищити оба ті сторонництва всякими средствами. Ми розібемо тиранію і

панованє сих 54 шляхотских родин. Чехи зірвали з своєю традицією і запрягли ся нині до триумфального воза чеських фєвдалів і польских шляхтичів, сих вихованців Єзуїтів.

Щоби повалити панованє сих двох клік, мусимо за всяку ціну здержати парламентарну машину.

Розбиймо сей парламент! З ним упаде вплив фєвдалів чеських і польської шляхти на державні справи.

Яворський дає нам лекцію про австрійський патріотизм! Се сьмішно! Він боронить Австрію, бо єму в ній добре, бо тут звили собі Поляки своє гніздочко.

Гр. Тун і Яворський враз з галицькою клікою повинні пійти до цісаря і сказати: Ваша Милість! Так дальше не може бути, щоби наша кліка управляла австрійськими народами, їх давила і материяльно користувала. Управу треба зложити в руки горожанського кабінету (Buergerministerium).

Проч проте з політичною шахеркою і закулісовими інтригами!»

Се ввіймки з обох річий пос. Прадого вірні, бо виняті з стенографічних протоколів засідань парламенту. Пояснювати близше ті тези пос. Прадого — діло злишне. Куди стремить Праде з своїми німецькими націоналами — се ясно, навіть дуже ясно! Де кінчить ся єго льояльність супроти держави і корони — про се він сам розказав. І сего чоловіка хоче дехто з посеред правіці винести на достоїнство першого віцепрезидента «австрійського» парламенту!

Пос. Яворський яко презес екекутивного комітету правіці скликав 28. лютого пополудни членів сего комітету на нараду в справі вибору першого віцепрезидента посольської палати. Пос. Яворський рад би се достоїнство зложити в руки німецького націонала, пос. Прадого, а то для »святиого спокою« і для втихомирєня амбіцій німецької лівіці. Наколи би внесене пос. Яворського здійснилось, тоді посольську пала-

ту репрезентовали би два Німці (др. Фукс і Праде) і один Румун (Лукул), голова пятичленного клубу. Славяни не мали би свого представителя в президії.

Внесенє пос. Яворського не було прийняте симпатично в екекутивнім комітеті з самих принципальних причин. Праде належить до ультра-тевтонів. Від Шенерера ріжнить ся він лише лицем, душі у обох однакові. В торічній сесії парламенту (в лютім минулого року) виголосив він в палаті таку іредентично-германську річ, що гр. Тун заявив прилюдно: »По сій антиавстрійській і антидинастичній річи я мушу закрити парламент. Я не можу стерпіти, щоби послі під плащиком нетикальности проголошували в парламенті державну зраду«. Парламент дійсно закрито, а по році сей сам іредентист має стати 1. віцепрезидентом посольської палати Австрії!

Принципальна причина така. Як звісно, то правіця не існує вже. Німецька лівіця, до котрої зблизили ся вже католицкі людовці і Поляки, стала нині парламентарною більшостию. Вслід за тим президент Фукс репрезентує вже і націоналів покровою пос. Прадого, антисемітів поступовців і німецьку шляхту. Нині домагає ся проте меньшість славянська репрезентациї в президії і се домаганє єї вповні оправдане. Доки пос. Пентак був в президії, доти можна було єго уважати репрезентантом Славян австрійських. Щоби Славяни, становлячі більшість населєня в Долитавщині, не мали свого заступника в президії, — се було би непрактикованою доси аномалією.

Екекутивний комітет »бувшої« правіці розійшов ся без позитивної ухвали. Славянська меньшість запротестувала проти внесенєя пос. Яворського і она буде домагати ся або нових виборів цілої президії, або відданя 1. віцепрезидентури комусь з славянських послів. Се річ справедливости. Славянська меньшість кандидує на становище 1. віцепрезидента посла д-ра Зачка з Морави, презеса бюджетової комісії і віддасть на него свої голоси. На

21

ВОЛОДИМИР КОРОЛЕНКО.

СУДНИЙ ДЕНЬ.

(Йом кіпур).

(Далі).

Янкель почав роздивляти на сьвіт якісь штани, щоб не помилитись, та не дати чортові нових, а тим часом за річкою, по дорозі з лісу, показала ся пара волів. Воли сонно мотали головами, — віз ледве скрипів колесами, а на возі лежав чоловік, Опавас Нешвидкий, без свитки, без шапки і чобіт, і на все горло тяг пісню.

Добрий був чоловік Опавас, та тільки бідолаха дуже горілку любив. Бувало, тільки збереть ся куди їхати, а уже Харько біля шинку стереже і гука:

— Чи не випити-б тобі чарочку, Нешвидкий? Куди поспішаєш?

Він і випє.

Виїде потім за село, через греблю, а там

уже біля другого шиночку сам мірошник кличе:

— Чи не випєш чарочку, Нешвидкий? Куди тобі поспішати?

Він і тут випє. Дивиш ся — і вернеть ся до дому, нікуди не їздивши.

Єге, добрий був чоловік, та мабуть судилось йому пропадать де-небудь проміж двома шинками... А все таки чоловік був собі веселий і усе, було, пісні сьпівав. От буває у чоловіка такий норов: увесь пропєть ся, і баба сердєта дома дожидаєть ся, а він як пісню або приказку зіклав, так думає, що й горе збув.

Так і тепер: лежить собі на возі і сьпіває на все горло, аж жаби з берега кидають ся у воду.

Воли мої круторогі

Їдуть по дорозі...

А мене не носять ноги,

Ой, не носять ноги!

Против свитку і чоботи

Й шапку з потилиці...

У мірошника в шиночку —

Добрая горілка...

— Ей, а яка там бісова тварюка посеред гати стоїть, що й волам ніяк пройти?... От, як би мені легше було з воза злізти, я-б тобі показав, як посеред дороги становитись... Соб, соб, цаб-бе!...

— Стривай на хвилинку, чоловіче добрий, — сказав чорт солодким голосом. — Мені-б треба з тобою побалакати трохи...

— Трохи?... Му, балакай, а то ніколи. Чого доброго у Каменці шинок заперли, так і не достукаєш ся... А що ти скажеш, не знаю, як тебе звати... Ну?

— Про кого се ти таку гарну пісню сьпівав?

— Спасибі, що похвалив. Сьпівав я про мірошника, що ось тут у млині живе, а чи гарна пісня чи ні, про те мені краще знати, бо я сам собі сьпіваю. Може, хто од сеї пісні скаже, а хто й плаче, от що... Соб, соб, цаб-цабе!.. Ти усе ще стоїш?

— Стою.

— Чого-ж ти ще стоїш?

(Далі буде).

редентиста германського годі згодиться послам, що дбають про честь «австрійско-го» парламенту.

Позаяк місія пос. Яворського не вдала ся, то ще нині-завтра скличе президент др. Фукс презесів всіх клубів парламентарних на другу нараду. Однакож і ся нарада не винесе одноголосно Прадого на становище І. віцепрезидента. Більшість австрійських народів не дасть себе заступати двом Німцям і одному Румунови. Прадого вибір може перефорсувати німецька «*Germanbuergerschaft*» враз з Поляками, кат. людовцями, Румунами і Італійцями. Прочі клуби (а здає ся і польські людовці враз з Стояловцанами) не віддадуть на него голосу.

28. лютого рано зішли ся на довірочну нараду Чехи з полудневими Славянами і Русинами. Предметом дискусії була політична ситуація і нове угрупованє ся парламенту. З огляду, що на сій нараді не було чеської шляхти (що виїхала до Праги), не запали ніякі ухвали.

До розправи над програматичною заявою кабінету д-ра Кербера вписали ся з руских послів: Василько (13-ий), Барвінський (20-ий) і Вахнянин (23-ий). Чергу означено жребем.

Читайте!

Справозданє Єтана

о економічній положеню руских селян на Угорщині.
(Далі).

«Підкупство урядів і судів є тут так буденним ділом, що рідко коли селянин в справі з жидом прийде до свого права. Кожного уміють они підкупити. Непідкупного тероризують навіть погрозою смерті.

«Шовітовий судія в Долішних Верецьких розказував мені перед кількома тижнями, що він не поважив ся би без стрільби вечером вийти за місто. В дорозі на візку держить він заодно стрільбу між колінами. А мущу ще замігити, що сему судії відобрано сирави карні. Звісного «торговельщика» з Вольоци судить завсїгда делегований з Берексау судія, а то з розказу висших властей. Сольвайський старший судія звісний з своєї справедливости і енергії. Нарід обожає его і любить. Він дбає про справи тубільців. Але на его житє важили «торговельщики» вже два рази. В роздільских сутках зачайлись на него і були би і убили, колиб случайно другі люди не задержали его силою в чарді Данила.

«Торговельщик» певний завсїгда, що виграє справу в суді. Ось примір: Перед роками зайшов тутешний злісний в фідейкомісних добрах, вірний старий слуга а до того чоловік богатший до склепу в Сольві, щоб купити кільо шроту. Не маючи з собою грошей, взяв він шрот на борг за 30 кр. Вернувши домів, занедужав случайно і по тяжній помер. Умираючи зробив при свідках завіщанє і сказав виразно, що не має ніяких довгів крім 30 кр. за шрот у згаданого купця. В десять днів по его смерті явилась у вдовиці урядова комісія з купцем з Сольви і зафантувала за мнимий довг небіщика в сумі 200 зр. частину спадщини. Справа пішла перед суд, купець поставив своїх свідків, свідків вдовиці не допущено, а конець був такий, що суд присудив купцеві 200 зр. з процентами, а вдовиця заплатила кошти процесу і кару за те, що в своїм часі урядову комісію викинула за двері. Нарід трепече на вид «торговельщика».

«Рабунки і обвішуванє зработаних осіб є тут чимсь звичайним. В всіх случаях провірено, що злочину допустили ся «торговельщики». Між Русинами було в послідних десятках літ лише двоє розбишак, з котрих один, Володимир, за убийство від 4 літ сидить в криміналі. Число підпалачів, розбишак та злодіїв з класи «торговельщиків» доходить до кількох соток.

«Старший командант кошицької жандармерії, куди належать комітати Береский, Унгварский і др., заявив мені минулого тижня, що публична безпечність zagrożена в сих комітатах лише із сторони сих захожих елементів. Руский селянин спокійний і як би не ті «торговельщи-

ки», то в цілій охресности не треба би ні одного постерунку жандармів. Нарід руский, каже, побожний і богобоязливий. Я се провірив сам своїм досвідом. Я обовязуюсь цілий рік ходити без зброї по всіх полонинах, лісах та дебрах, розуміє ся під вимінкою, що не стрінусь з «торговельщиком». Сі зайди трівають лише людей, а тероризуючи все населенє, панують над ним. Они тут безмежні пани.

«Банк або задаткова каса не в силі тут оперувати». Два чи три рази пробовано тут заводити позичкові каси, щоби людям подавати дешевий кредит. Але «торговельщики» сейчас змовились і всіх довжників каси знищили матеріально. А як прийшло відтак до ліцитації довжника, то не явив ся ні один купець на майно довжника і позичкова каса втратила свою вірительність. Гроші можна тут позичати лише у «торговельщика», розуміє ся на лихву. «Торговельщик» позичає зроші без ризика. Селянин попадає в першу зависимість від такого вірителя при «вставляваню» худоби на половицю зиску. Ся худоба покриває вже можливу втрату вірителя. Часом сам селянин бере таку худобу з рук «торговельщика», але по більшій часті «торговельщик» всякими обітницями наклонює селянина до сеї будьто користої спекуляції. Коли селянин случайно веде ся легкодушно, то «торговельщик» навідуєсь до него дуже часто і пильнує его, щоби не змарнував вставленої штуки. Такою худобою не сьміє селянин їздити ні на торги, ні в поле. Буває, що і до плуга не вільно ему вирягати вставленого вола. По спроданю вставленої худоби обчислює ся торговельщик з селянином, а на случайний довг велить собі зараз вписувати вексель або т. зв. тратку. При другім обрахунку наріє звичайно довг. Тоді «торговельщик» продає движиме майно селянина, а як сего за мало, то частину ґрунту інтабулює на себе. Така процедура продовжаєсь через кілька літ, віритель обмотує свого довжника щораз новими грошовими інтересами худобляними, а за третім вставленєм ходоби переходить звичайно ціле недвижиме майно на «торговельщика». Буває і так, що торговельщик набуте господарство не перепише навіть на своє імя, а селянин платить за него ще ґрунтовой і домовий податок. (Далі буде).

Галицькі робітники за границею.

(Далі).

Платню отже від р. 1893 підвисшено і вирівнано, а ординарию поліпшено.

Однак найважнійші роботи визначені є на гурт, і після того плачені. (Система акордова).

Обкопуванє бураків і збіжа, збір і вязанє збіжа, а також викопуванє бураків і картофель, отсе роботи, до котрих уживає ся жінок — в часті і виростків. Мущини при тім більше не зроблять, а коштують дорозше; властиво потреба їх до кошеня збіжа, а також до ладованя бураків на вози. Що однак попит за робітником в тім часі є дуже великий, тож треба і мущинам дати занятє через цілий час, щоби їх мати під рукою у відповідній порі; тому уживають їх на весні до пільних робіт рільних, також до молоченя, а виростків до облуги коний і волів.

Роботу акордову платять ріжно в ріжних околицях, залежно від місцевих условин і иньших обставин. Наслідком перекидуваня ся робітників що року з одного місця на друге і взаїмних між ними відносин, платні ті досить зрівняли ся.

Від пруского морґа (= 1/4 гектара = 1/2 морґа австрійского) платять за ріжні роботи ось так:

Скошенє озимини або ріпаку	3.00—4.00 марок
звязанє і спрятанє озимини	
або ріпаку	3.00—4.00 "
скошенє ярого збіжа	1.50—2.00 "
звязанє ярого збіжа	1.00—1.50 "
скошенє конюшини або трави	1.50—2.00 "
скрученє перевесел від копи	0.05—0.07 "

При окопуваню бураків:

Перше мотикованє	2.00—3.00 "
перекопуванє	1.00—1.50 "
ручне перериванє	2.00—3.00 "
друге і третє окопуванє по	2.50—3.00 "
окопуванє збіжа	2.50—3.00 "
окопуванє картофель	2.00 "

При копаню бураків:

Добутє бураків, обчищенє з листя і зложенє в 2 кіпці на морґ пруский і присипанє землею на етопу 10.00—12.00 марок.

Коли не скидає ся в кіпці, лиш зносить ся на купу так бураки як і листє 8.00—10.00 мк.

Коли бураки перед тим були підважені машиною, о 2 м. меньше.

Обсипанє кіпця землею на етопу 0.50—1.00 мк. При копаню картофель платить ся від коша (50 кг.) 10—12 фен., коли їх плужками виорано — половиною того.

При окопуваню сходять ся робітницї в громадкы по 30 і зарібок ділять рівно між себе; при копаню бураків партії ті є менші по 3—6 осіб. Косареві визначає ся певне число рядків і додає ся ему одну або двоє дівчат до вязаня і спрятаня. Денний зарібок при повиспих платнях буває очевидно ріжний, після доброты робітника і иньших обставин.

Косар зарабляє денно 2—3 мк. і більше; дівчата, що за ним вьжуть до 2 мк., при окопуваню зарабляє ся середно 1.50 мк.; троха більше при копаню бураків або картофель. Наглядач дістає за робочий день звичайно 2.50 мк., часто тижнево 15 мк. або місячно 60—75 мк.; часом з кінцем осїнних робіт ґратифікацію (100—150 мк.).

(Далі буде.)

3 Державної Ради.

Після відчитаня інтерпеляцій та внесенє, міністер просьвіти Гартль відповідав пос. Бернерови, а мін. залізниць Вітек пос. Мандичевскому на его інтерпеляцію в справі причин пожежі, яка навістила громаду Братківці в станиславським повіті в р. 1898. Міністер заперечив можливість повстаня пожежи від іскер локомотиви.

В дальшій дискусії над програмовою заявою правительства пос. Вольф виясняє, чому німецькі радикали не вступили до мирової конференції. Они ніколи не пристануть на признанє чеської мови урядовою, та домагають ся рішучо застереженя німецькій мові державного становиска, бо се стало конечностию. Свою бєсїду закінчив пос. Вольф окликом в честь німецького народа.

Странський полемізує з пос. Грабмаєром. Его виступ є лише доказом, що кабінет д-ра Кербера є продовженєм кабінету Клярого, та що прихильє ся до лївиці. Супротив Чехів держава сповнила зраду, зносячи торік язикові розпорядженя. Теперішній кабінет є урядничий, а чеський міністер не є мужем довіря Чехів. Докы правительство не вирівнає кривди, нанесеної Чехам, доти не буде парламенту, не буде держави, не буде спокою. (Оплески і ґратуляції Молодочехів).

Пос. Греґорец, Словінець предкладає бажаня полудн. Славян, а відтак займає голос президент мін. др. Кербер. У відповідь на закиди, що правительство бездільне, сказав президент мін., що правительство могло би зараз перейти від слів до діл. Але не може прецінь справ, що доторкають животних інтересів народів, полагаджувати без порозуміня з їх представителями. Заходить питає, як примирити спір, який розгорів ся межи двома народностями та спиняє державні функції? Передовсім обі сторони мусьть позбутися взаїмної недовірчивости. Др. Кербер подрібно відповідає пп. Грабмаєрови і Вольфови, запевняючи, що правительство готове перевести всі задачі, які лежать в інтересі населеня, коби лише палата піддержала его, тямлячи на велич і славу нашої держави. (Оплески).

Після перерви пішла дальша дискусія над наглостю внесеня, дотично знесеня розпорядженя з дня 20. цвітня 1854. Промовляв соціал-демократ пос. Резель за знесенєм поліційного патенту. На тім перервано розправу і назначено слїдуюче засіданє на нині.

НОВИ НК И.

— На дохід будови руско-народного театру у Львові. Заходом «Українсько-русского драматического Товариства імени Івана Котляревского» відбуде ся ві второк 6-го марта 1900 в сали «Мищаньского Касина» ул. (Академічна 13.) *аматорське представленє* під заголовком «Лови», штука в 4 діях, грана з великим успіхом Бурґтеатрі у Відни; з німецького переклав др. Евген Олесницький. Особи: Юлія Мелер, Емма єї донька, Кля-

ра Левгсфельд, Филип Совар, Кароль Тірмер, Фортунат Кнепке, Адольф Вальднер, Рішард Бравн, Барон Павман, Вільгельм Енгель, Кельнер, Слуга в гостинниці, Покоївка. Річ дієсь в Остенді. — Орхестра військова 80 п. п. — Ціни місць: Канапка 1 зр. 20 кр., Крісло першорядне 1 зр., Крісло другорядне 70 кр., Вступ на салю 40 кр., для учеників в мундурі 25 кр. — Білетів можна дістати в товаристві «Руска Бесіда» у Львові, ринок ч. 10. I. п., а в день представлення від години 6. при касі. — Початок точно о годині 7. вечером.

— Товариство «Народна Бібліотека» в Тернополі в пам'ять тридцять-девятих роковин смерті нашого народного кобзаря Тараса Шевченка устроює в середу 14. н. ст. марта (1. після нашого календаря) о год. 1. з полудня в салі «Gymnazju» при ул. Святоянській два відчити а іменно: «Про значінє Шевченка для руского люду і про розвій українсько-рускої народної літератури.» «...Задзвеніли струни віщої кобзи нашого генія, понеслась по далекій Україні-Руси пісня про кривди неволеного народа, залунав могучий поклик «Боріте ся — поборете!»... А коли съпівець спочив у могилі над Дніпром срібнолентим — пісня его не завмерла: неслась і несесь все дальше... а день, в котрім поминаємо Тараса, став у нас народним святком. І ддятого най сей день, в котрім наша громада честь его памяти віддати хоче, збере в Тернополі сотки синів і доньок того народа, для котрого жив і съпівав Шевченко. — Вступ безплатний. — За Виділ Товариства «Народна Бібліотека» Др. Северин Данилович, голова; Володимир Загайкевич, секретар.

— Перемиский єпископ лат. обр., кс. Лука Солецкий упокоїв ся вчєра в полудне. Похорони відбудуть ся ві второк. Покійний родив ся 1827 р. в Явчу. До гімназії ходив в Бучачі, а на університет у Львові. В житю акад. молодіжи брав живу участь. За те відказано ему съвячення, як політично підозрімому. Дперва архієпископ Баранецкий на власну руку висвятив его в 1850 р. і зробив своїм капеляном. Від сеї хвилі покійний скоро доступав гідностей. По зложеню докторату св. теології іменовано его катехитом в львівській гімназії акад-мічній, а в 2 літа пізнійше т. є. 1961 р. поручено ему університетську катедру старого завіта і східних язиків. В 1865 р. став бл. п. еп. Солецкий каноніком львівської капітули і ректором духовної семінарії, радним міста Львова і членом Шкільної Ради краю, а в 1873. ректором університету. Коли по смерті кс. еп. Гіршберга опорожнив ся єпископський престол в Перемішлі, гр. Альфред Потоцкий, тодішній намістник Галичини, звернув увагу властей на бл. п. еп. Солецкого, що відзначав ся світлим прикметами. Так обняв він в 1882 р. провід перемискої дієцезії і вів єї енергично, пока смерть не перетяла нитки его трудящого життя. В. є. п.!

— Австро-угорский конзулат в Куритибі. Віце-конзулат в Парані перемірено на конзулат і конзулем іменовано дотеперішного віцеконзула п. Вільгема Поля. Ему приділено до помочи конз. атташе п. Миколу Юристовского, Львовянина.

— П. Чиж, учитель з Клепарова, за котрого побрав хтось незнакомий місячну пенсію, найшов свої гроші дома. Жінчина сестра, також учителька, відбираючи свою пенсію, взяла і за шваґра. Справа вияснила ся на пересторогу хибної маніпуляції при виплаті пенсій.

— Наслідки цікавості. Карло Яскерек, столярський робітник в Перемішлі, ішов собі недавно тому пустою улицею та запримітив, як великий пес, дога, гонив за котом. Цікавий на висліді погоня, пристанув і приглядав ся, що буде дальше. Симчасом кіт, не маючи де скрити ся, скочив на хлопця та вплив ся пазурами в его лице і в шию, а пес в погоні за котом вправ з такою силою на Яскерка, що повалив его на землю. Дальші наслідки можна собі представити. Пес хватив kota зубами, а кіт витягаючи пазури вирвав Яскеркови цілі кусні мяса. Епільог справи мав покінчити ся перед судом, але властитель пса полагодив ся з Яскерком, жертвуючи ему кількадесят зл. відшкодованя за понесені рани.

— Хлопский стрейк. З Ярослава доносять, що звідтам виїхало до Прусів на роботу два тисячі осіб, а крім того почав ся стрейк на селі. В Павлусові під Ярославом, в маєтности гр. Семьєнського застрейкували всі згоджені на рік слуги, полишили роботу і загрозили, що опустять службу, наколи не піднесуть їм платні і не приділять більше ординарї.

— Біда з жидівками. Знов нове уведенє жидівки! Дмитро Лисенко, 45-літний дяк з Слетника коло Лисця, викрав вчєра з дому родичів Фрайду Інсліхт. Разом з Фрайдою пропали Інсліхтам дорожочинности, вартости окол. 2.000 корон. Лисенко увів Інсліхтівну перебрану по мужицки. Догадують ся, що Фрайда скрила ся в якій монастири. Про се уведенє повідомлено вже станиславську прокураторию.

— Війсковий клир. Шематизм військового духовенства в Австрії і Угорщині включно з маринаркою виказує на рік 1900 для всіх віроіспо-

відань 164 осіб, а то римско-католицких 130 (з тих 9 при маринарї; греко-католицких 12; греко-орієнтальних 10; евангелицких 8 (по половині Авґбурского і Гельветского ісповіданя, магомеданських 2 іманів. В часі мира не мають жиди-вояки окремих війскових рабінів, лише на час війни іменує міністерство полевих рабінів.

Римско-католицкі, війскові духовні походять з 39 епархій австро-угорских і боснійских і з 2 епархій заграничних; 6 римо-католицких духовних, належать до клира монашого, всі прочі суть світськими духовними.

Греко-католицкі війскові духовні походять: з львівської АЕпархії 5, з перемискої 2, а з мукачівської 1, разом 8 Русинів. — Крім сих суть греко-католицкі духовні з румунских Епархій, а то: з АЕпархії Блязєндорф (в Семигороді) 2, з Епархії Самош-Уйвар (в Семигороді) і з Люгош (Угорщина) по 1-му, разом 4 Румунів греко-католицких.

10 греко-орієнтальних духовних походять: з буковинської АЕпархії 1 (Русин), з Епархії Каранзєбеш 4, Германштадт (в Семигороді), і з Епархії Арад 1, — разом 6 Румунів греко-орієнтальних; з АЕпархії Карловець 2, з Сєраєва 1, разом 3 Сєрбів греко-орієнтальних, два послідні суть монахами).

В V. ранзі (генерала) є 1 з платою 5.700 зр., і з кватирним 1560 зр. Апостольский Викарий; в VI. ранзі (полковника) 1 директор Полевої канцелярії з платою 3600 зр. і з кватирним 1456 зр.; в VIII. ранзі (майора) з платою по 2004 зр. 17 римо-католицких парохів (включно з 1 парохом маринарки) — 1 греко-католицкий війсковий протосей, 1 греко-орієнт. протосей, евангелицкий війсковий сєніор — разом 21. В сій ранзі, є 1 секретар (перший) полевої Консисторії; кватирне від 1080—654 зр. — після міст; крім того побирають усі з VIII. ранґи на чини меблевий по 96 зр. річно і таку саму суму на слугу вояка. — В IX. ранзі I. класи є 48 римско-кат., 7 греко-кат., 5 греко-орієнтальних, 3 евангелицких; в IX. ранзі II. класи є 62 римско-кат., 4 греко-кат., 4 гр.-орієнт. і 2 магомеданских іманів. IX. ранґа (капітана) першої класи має річної плати 1500 зр., а IX. ранґа другої класи 1200 зр. річно, крім сего і кватирне, котре має аж 12 степенів, залежно від місцевости, в котрій ся мешкає від 104 зр. аж до 776 зр. річно. Всі з IX. ранґи побєрають 72 зр. річно на меблевий чинш і по 96 зр. на слугу, если не беруть услуги in natura.

— Атмосферичне явище. «Над Лодою показало ся в нощі з понеділка на второк дивне явище на небозводі. На полудневій стороні неба видніли три рівнобіжні ленти звїзд, довгі на 15 ліктів, після осуду людского ока. Такі самі дві ленти було видно на північній стороні неба, а робили они вражінє, немов би се були виткані тяжкі золоті стяжки і світили фосфоричним блеском. Явище се було тим дивнійше, що з поза хмарного неба не було видно жадних звїзд.

— Нещасна пригода. В Новім селі повіта рудецкого утопив ся дня 13. лютого хлопець Стефан Толочко, коли ішов до школи, що стоїть на границі сусідної громади Бережець. Деякі діти, отже й Стефан, замість іти звичайною дорогою, пустились через двірські сіножати і перепливаючи туди ріку Верещицю. Коли хлопчина опинив ся серед ріки, заломив ся під ним лід і він пішов під воду. Тіло можна було аж на другий день відшукати.

— Цікаве обчисленє зробив в 1848 р. Александер Діма (батько) підчас бесіди, яку виголосив яко кандидат на посла. Поминувши 6 літ студії, 4 літа, які перебув в нотаріяті і 7 літ бюрової служби, працював він через 20 літ по 10 годин денно, що разом становить 73.000 годин. В часі тих 20 літ написав він 400 томів ріжних романів і 35 сценічних творів. Дохід з розпродажі сих праць, числячи на один том романів лише 1.400 примірників по 5 франків, вносить 11.853.000 франків; 35 сценічних творів, коли прийме ся, що кождий був лишень 100 разів виставлений, принесли доходу 6.360.000 фр. Працею своєю дав заробити друкарням 792.000 фр., фабрикам паперу 633.000 фр., переплетчикам 120.000 фр., книгарням 2.400.000 фр., кольпортерам 1.600.000 фр., експедиторам 100.000 фр., випозичальням книжок 4.583.000 фр., ілюстраторам 28.000 фр., загалом отже 11.853.000 фр. — На 400 сценічних творах заробили: імпресарії 1.400.000 фр., артисти 1.225.000 фр., малярі-декоратори 210.000 фр., кравці 140.000 фр., властители театрів 700.000 фр., статисти 350.000 фр., поліція і огнева сторожа 70.000 фр., випозичаючи льорнетки 70.000 фр., робітницї 50.000 фр., торговельники олію 525.000 фр., фабрики паперу 60.000 фр., музиканти 257.000 фр., продаючи програми 80.000 фр., бідни 630.000 фр., режисєри і інспієнти 20.000 фр., товариства убєзпечєнь 60.000 фр., контролєри і касєри 140.000 фр., машиністи 150.000 фр., фризєри 93.000 фр., отже разом 6.360.000 франків. Через 20 літ дав сей писатель роботу 692 особам. Зі сценічних творів Дімаса жило в Парижі 347 осіб, а на провінції два рази тільки, а іменно 1041 осіб через 10 літ. Мимо таких великих рахунків, мав Діма умираючи одного людоора, а й того хотів его син позичити від умираючого батька.

— Добрий був би колись органіст! В Терєбовли, як пишуть звідтам до «Дїла», зловлено хлопця родом з Лошнева, що учив ся на органісту. Він дібрав ся до скарбонки в костелі оо. Кармелітів. Схоплений, признав ся, що вже кілька разів брав собі «грейцарі» з тої скарбонки, а тепер, послідним разом, позволив собі вже на квоту 21 зр. Добрий був би з него органіст!

— Дрібні вісти. Учителя, Лігарчіка з Берна моравского, котрого за участь в антисемітских розрухах засуджено недавно тому на 14 днів арешту, звільнила рада шкільна від обовязків. — В Станиславові застрілив ся вчєра рано в однім готелі Карло Туфферт, старший стражник скарбовий з Коломиї. Причина самоубийства невідома. — В Яворжні коло Кракова застрейкували робітники в угляних закопах. З Кракова зарєквіровано там одну компанію війска. — Погоню в більших розмірах за львівскими злодіями устроїла поліція остатної нощі. Вислід був знаменитий: 47 волоцюгів і злодіїв замкнено в «Івановій хаті». — В готелі Цімермана при ул. Казимірівській у Львові забрав хтось двом почуючим там кельнером плащі і капелюхи, а лишив в заміну старий коввірець і півкошульок.

Кроніому.

Рев, ломіт, крик, гроза, грохот,
Свист кул, проклони, стони, мукі.
У стіп твоїх кровавий слід,
В округ тебе британські круки.
І ти звалив ся в кігті льва...

Жадний крови юрби аркан
Катує жертву, ладить пута...
Нікчемна чернь горла! пеан:
«Побіда наша вже здобута!»
Далеко ще останній суд?

Європо! ти глядиш німа,
Як під ножем народ-титан
З рук хижих розбихає кона!
Чи-ж побідить і там карман?
Нема вже місця свободі?

Дрімає світ... народ стогна...
Замовк клич братної ідеї,
Деє мира ратаїв нема:
На божий вид плюють пігмеї!...
На вас спаде боєрска кров!

Борислав 2. III. 1900.

П. Карманський.

Наука, штука, література.

— Літературно-Науковий Вістник книжка III. за марець 1900 року. Зміст: Наш альбом. Із помертих поезій А. Козловского, Із поезій Василя Пачовского, На народній мотив Осипа Шпитка, Поезія двадцятого віку В. Дом—ого, Із теки сільської учительки Меланії Були, Фантазія Остапа Людкевича. — Малюнки Гната Хоткевича. I. Біла береза, II. Як тітка Майстриха глечика скидала, III. Шлях альтруїзму. — Перекресні стежки. Повесть Івана Франка. — За плагату. Оповіданє О. К. Кониського. — Із образків Евгєна Мандичевского. I. Зі сходом сонця, II. На весну, III. Непоправна, IV. В світ! — Із оповідань Гната Хоткевича (з передмовою М. Г.) I. Шестєро. — Із малярских поєтів, Перєсьєви П. Грабовского. — Панько Олелькович Курїш. Огляд його діяльности. Написав Осип Маковей. — Наші товариства. I. Наукове Товариство імени Шевченка — М. Грушевського. — Новини нашої літератури. I. Михайло Коцюбинський: В путах Шайтина і инші оповіданя — А. Крушельницького. II. М. Ф. Сластин: «Приймак», драма в 4-ох діях і 5-ти одмінах — Г. Хоткевича. — Хроніка і бібліографія.

Телеграми.

Відєнь, 3. марця. «Wien. Ztg.» доносить: Цісар іменував б. мін. просвіти Біляндта президентом сенату найвисшого трибуналу адміністратийного extra statum. — Пароха в Бєску о. Алекс. Зубрицкого іменував цісар крилошанином рускої капітули в Перемішлі.

Льондон, 3. марця. Бюро Райтера доносить під вчєрашню дату: Робертс і Кітшенер прибули до Кімберлей, а завтра ідуть в дальшу подорож. Відділи Боєрів показують ся в околиці та нищать поодинокі ферми. З фабрики Франк Сміт забрали та понижили машини.

Льондон, 3. марця. З Орфонтен коло Пардєберґу доносять, що 5000—6000 Боєрів обсадило становиска, віддалені на 4 милі від фронту англійської армії. Ліве їх крило оперло ся до ріки, а праве до непрохідних горбів.

Льондон, 3. марця. Генерал Булер телеграфує, що до Лядєсміт прибули 73 вози з живностию. В послідних днях облоги була там велика нужда. Денно убивали 30 коний і живили ся тим мясом.

Лондон, 3. марця. Daily Telegraph доносить, що також цесар Фрац-Йосиф вислав до королевої англійської гратуляційну телеграму з нагоди остатніх побід в Африці.

Відень, 3. марця. На нинішнім засіданю парламенту інтерпелівав пос. Барвіньський правительство в справі безвихідного положеня селян в східних Карпатах в Галичині і на Буковині.

Коленцо, 3. марця. В штурмі на Петерсгіль, завзято боронений Боерами, заповнили Англичани 100 Боерів, а в сім числі багато Голяндців. Заповнені не хотіли повірити, що Кроніє капітулював.

Е. ЗБИТЕКА
в Neustift коло Оломуця.
Виріб мозаїки в шклі, св. Гроби, оltар Божого Тіла і гроби з Іюрд відначив Папа Лев XIII. Признаня католицко-богословскої академії в Петербурзі, німецкої міснї в Царгороді. Ілюстровані цїнники franco. Доставка під гваранцією.

„Леонардівка“ незрівнаної доброти, стара житня горівка — бутелька 1 зр., пів бутельки 50 кр. Поручає торговля **ЛЕОНАРДА СОЛЕЦКОГО** Львів, ул. Баторія ч. 2. 6—30

Помимо що вовна і розгар подорожіли о 30% — продає ковдри і матраци по давних низьких цінах лише спеціальна робітня і магазин постели 19—30 **ЙОСИФ ШУСТЕР** Львів, Коперника ч. 5. Цїнники даром.

ОПОВІЩЕНЄ.

Надзираюча Рада «Краєвого Союзу кредитового», стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, скликає отсим на підставі §. 47 статуту II. Загальні збори стоваришеня, що відбудуть ся дня 20. н. ст. марця 1900 року о годині 4. по полудни, в сали засідань Товариства взаїмних убезпечень «Двістер» у Львові (Ринок ч. 10. II. поверх) з таким предметом наряд:

- 1) Відчитане протоколу з I. загальних зборів стоваришеня.
- 2) Справоздане з діяльности за перший рік адміністраційний 1899 з маєтковим білянсом.
- 3) Справоздане комісії контрольної.
- 4) Предложеноє Надзираючої Ради що-до поділу зисків в квоті 968 кор. 68 сот.
- 5) Вибір двох членів Надзираючої Ради на місце вильосованих: пп. Володимира Левицкого і д-ра Ярослава Кулачковского і двох заступників.
- 6) Вибір контрольної комісії з трех членів (§ 52 статуту).

Право участи в загальних зборах мають члени стоваришеня, котрі щонайменше один уділ в цілости уплатили (§. 50 статуту). За легітимацію служить книжка уділова. На загальних зборах беруть участь члени особисто, правні особи заступають їх законні представителі (§. 51 статуту). Маєтковий білянс виложено в льокалі стоваришеня у Львові (Ринок ч. 10, I. поверх).

За Надзираючу Раду «Краєвого Союзу кредитового» стоваришеня зареєстрованого з ограниченою порукою у Львові дня 15. н. ст. лютого 1900 р.

Григорій Кузьма
предсідатель.

Др. Ярослав Кулачковский
секретар.

Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.

Банку
Гіпотечного

2 купує і продає
всякі
папери цінні
і **МОНЕТИ**

по найдешевшім курсі денним не числячи ніякої провізії.

Важне для рільників!

САМОЧИННІ
приряди до підливаня
в ціли
знищеня дикого ріпаку
і дикої гірчиці, возячі на більшій площі,
а носячі для менших ужитків.

косярки
до трави, конюшини і збіж.

Розтрясачі кінні до сїна. Грабярки кінні до сїна.
Найліпшою сїваркою
рядовою в Ph. Mayfarth & Co.'s
ново споряджена
„AGRICOLA“
(система пересуваня коліс)
до всіляких насїнь і ріжнородної величини висїву без зміни коліс; на ґрунта гірські і рівнини, дуже легко ходячі, незмірно тревалі, дуже дешеві.

Уможливають дуже велику ошадність в праці, часі і грошах.
Ручні праси до сїна і соломи, лускачі до кукурудзи, керати, молотарні, млинки до чищеня збіжя, триєри, плуги, вальці, борони вирабляє і достарчує яко спеціальність з порученем, в найновішій, вибірній за найліпшу узнаній конструкції

PH. MAYFARTH & Co.
ц. к. уприв. фабрика машин рільн. особливша фабрика прас до вина і машин до овочів.
у Відни, II. Taborstrasse Nr. 71.
Відзначена 400 золотими, срібними і бронзовими медалями.
Обширні каталоги і численні письма з узнанем — даром.
Заступці і відпродавці пожадані.

ПЛАШІВСКА
парова фабрика
дахівок і цегол

Стоваришенє зареєстр. з ограниченою порукою,
Бюро в Кракові, ул. св. Гертруди ч. 8
поручає:
дахівки подвійні вальцьовані — системи вінербергської — барви червоної або чорної;
рурки дренові ріжної величини.
Доставу дахівок обіймає для вигоди П. Т. разом з критєм.
Цїнники і прібки висилає даром
Упрашає о численні замовленя
Заряд.

Товариство взаїмного кредиту
„ДНЪСТЕРЪ“
стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10
— (дім „Просьвіти“) —

уділяє позички за оплатою 5½% і 1% додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабуляцією на першій місци, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященники, не посїдаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителів предложити ще полісу житеву; убезпечитись можна через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних убезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згадане Товариство приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%.

— Удїл членський вносить 50 кор., вписове 2 кор. —

Членом бути і позичку дістати може тільки член 4-й обезпечений в «Днѣстеръ».

Інформації уділяє Дирекція листовно або агенти Товариства взаїмних убезпечень «Днѣстеръ».

Важне для всіх!

На- **КАЛЬОШІ** найгірше
правляє **КАЛЬОШІ** знищені

як також виконує **мужеску, дамску і діточу обуву.**

Чоботи для духовенства по як найприступніших цінах.

З провінцій вистанє старий оказ на міру.

ЛЕВ НОВОСАД, Львів, ул. Крута 7.